

ffjeldent eller aldrig har vist sig nogen saadan bestemt Modstrid mellem de forskjellige Interesser, som der dog virkelig er tilstede mellem de forskjellige Classer; men jeg nægter heller ikke, at disse Interessers Forskjellighed maaskee mere viser sig imellem Huusmands- og Indsiddersclassen paa den ene Side og de øvrige Landeieendomsbestidere paa den anden Side end mellem Bønderne og de større Landeieendomsbestidere, allerhelst som Forholdene nu i de sidste Aar have udviklet sig. Saaledes har Stillingen været hidtil. Efter Lovudkastet forlader man derimod ganske det hele System, som saaledes har været lagt til Grund; man erkjender, at der maa gjøres Forskel paa Bølgernes Ret, men man har ikke villet følge den Inddeling, som nu engang bestaaer, man har villet drage en Formuenhedsgrændse, hvorved man har deelt Befolkningen i to Classer, de Formuende og de Uformuende; men til de Sidste har man dog henregnet en stor Mængde, som virkelig ogsaa ere Formuende. Ved dette System vil der opstaae ganske besynderlige Forhold. Jeg vil nødig benytte mig af et Udtryk, som paa et andet Sted er blevet benyttet, og som jeg troer ikke saa aldeles urigtigt, nemlig, at det var et „naragtigt“ Forhold. Naar man tænker sig, hvorledes Stillingen vil blive i Fremtiden, er det klart, at den store Klasse, hos hvem Valgretten hidtil væsentligt har været, vil, saa at sige, tabe sig mellem dem, som Lovudkastet nu tilstøder Deeltagelse i Valgretten. Der er omtrent 67,000 Gaardmand, og der er i det Hele 225,000 Bølgere i den Klasse, som nu efter Lovudkastet skulde henregnes til den mindre formuende Klasse. Det er klart, at disse 67,000 Bølgere, hos hvilke Magten hidtil fornemmelig har været, ville tabe sig blandt de Andre, ville blive, saa at sige, berøvede deres Valgret, og for denne Klasse vil altsaa Valgretten væsentligt gaae over i de mindst formuende Beboeres Hænder. Hvad nu den anden Klasse angaaer, med Hensyn til hvilken Lovudkastet har sørget for, at der i Sogneforstanderskabene skulde være et, hvad man talder mere konservativt Element, nemlig ved at udtage $\frac{1}{5}$ af de meest Formuende, da vil Forholdet ogsaa der blive ganske besynderligt; thi de større Landeieendomsbestidere, som hidtil have havt

en meget betydelig Andeel i Communernes Bestyrelse, deels nemlig ved de enkelte Stemmer, der vare dem tilstaaede i Sogneforstanderskabene, og deels ved den meget betydelige Andeel, som de have havt i Amtsraadene, ville ganske tabe sig i den Klasse, som nu er bleven givet den indskrænkede Valgret som den formuende Klasse. Jeg kan ikke ganske oplyse ved de statistiske Data jeg har havt til min Raadighed, hvorledes Forholdene ville stille sig; men de ville vistnok omtrent stille sig paa samme Maade, som jeg nys berørte med Hensyn til den anden Klasse. Jeg troer saaledes at have vist, at Valgretten efter dette Lovudkast vil aldeles gaae bort fra dem, der hidtil have været i Besiddelse af den, og gaae over paa Andre, deels i en videre, deels i en snevrere Kreds, som tidligere ikke have havt den, i alt Fald ikke i samme Omfang, hvori de for Fremtiden ville faae den, og at de to væsentligste Classer, som hidtil have havt den afgjørende Myndighed i Communen, ville, saa at sige, blive udelukkede fra Valgretten. Det er, fordi man har villet lægge et Slags Pengearistokratie, en Formuenhedsgrændse, til Grund for Valgretten, istedet for at holde sig til den gamle Grændse, som man hidtil har havt, og som virkelig endnu bestaaer.

Jeg troer, at hele dette Lovudkast er blevet tilveiebragt ved en Coalition mellem to tildeels forskjellige, tildeels hinanden endogsaa aldeles modsatte Ansuelser. Den ene Ansuelse, som har givet den første Begyndelse til dette Lovudkast, den, som ligger til Grund for Udcastet og dets Præmisses, det er den, at det efter Grundlovens Principer maatte være en Nødvendighed at forandre Valgretten i Overensstemmelse med disse, i Overensstemmelse nemlig med de Regler, der vare fulgte ved Valgretten til Rigsdagen, men ved Siden af dette har man troet dog tillige at burde gjøre Loven saa konservativ, som muligt. Man har indrettet Lovudkastet saaledes, at jeg meget gjerne vil indrømme, at, naar man først forlader det Standpunkt, hvorpaa vi hidtil have staaet, saa vil man ikke let kunne finde nogen bedre Maade til midlertidigt at betrygge de conservative Interesser, idet man har lagt den overveiende Andeel af Communernes Bestyrelse i